

Nr 72.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående personligt dyrtidstillägg åt byråchefen i generalpoststyrelsen C. A. Hasselrot; given Stockholms slott den 23 februari 1923.

Kungl. Maj:t vill härmed, under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över kommunikationsärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla det förslag, om vars avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

GUSTAF.

Anders Örne.

Utdrag av protokollet över kommunikationsärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 23 februari 1923.

Närvarande:

Statsministern och ministern för utrikes ärendena BRANTING, statsråden LINDQVIST, THORSSON, OLSSON, SANDLER, NOTHIN, SVENSSON, HANSSON, ÅKERMAN, SCHLYTER, ÖRNE.

Departementschefen, statsrådet Örne anför:

Enligt det förslag till omorganisation av och lönereglering vid postverket, som framlades för och antogs av 1909 års riksdag, skulle, bland andra, postdirektörstjänsten i Stockholm, å vilken tjänst avlönings-

förmånerna för det dåvarande beräknades uppgå för år till något mer än 15,000 kronor, indragas och i stället inrättas en befattning såsom distriktschef i Stockholms distrikt. Emellertid hade dåvarande innehavaren av nämnda postdirektörstjänst, C. A. Hasselrot, förklarat sig villig att å blivande ny stat för postverket övertaga ordinarie distriktschefs befattning i Stockholms distrikt eller, därest omständigheterna framdeles skulle därtill föranleda, ordinarie byråchefs befattning hos generalpoststyrelsen, under villkor, i vartdera fallet, att Hasselrot kunde beredas ett lönetillägg å övergångsstat till så stort belopp, att hans avlöning sammanlagt uppginge till 13,000 kronor. Lönetillägget — vars belopp Hasselrot beräknat med hänsyn såväl till sina dåvarande inkomster som till det belopp, omkring 10,700 kronor, vilket eljest skolat å indragningsstat tillkomma honom utan tjänstgöring — skulle icke grundlägga rätt till högre pension och borde, enligt vad Hasselrot anförde, göras helt och hållet personligt, så att det under inga omständigheter finge utgå till vikarie; och borde detsamma tillkomma Hasselrot intilldess han i laga ordning undfått avsked med full pension. Skulle dessa anspråk icke kunna godkännas, yrkade Hasselrot att bliva överflyttad å indragningsstat med bibehållande av de avlöningsförmåner, som för sådant fall enligt gällande bestämmelser borde honom lagligen tillkomma. Hasselrots framställning om personligt lönetillägg biträdades såsom ekonomiskt förmanligt för statsverket av generalpoststyrelsen, och med bifall till Kungl. Maj:ts i enlighet med styrelsens hemställan framlagda förslag medgav riksdagen, att Hasselrot, därest han vid 1910 års början inginge på 1910 års avlöningsstat och tillträdde befattningen såsom chef för det omorganiserade Stockholmsdistriktet, finge, så länge han kvarstode i denna befattning eller vid annan befattning inom postverket, som vore jämförlig med eller högre än berörda chefs befattning, på övergångsstat uppbära, intill dess Hasselrot i laga ordning undfinge avsked med full pension, ett personligt lönetillägg, vilket dock icke skulle grundlägga rätt till högre pension, med så stort belopp, att hans avlöning komme att sammanlagt utgöra 13,000 kronor för år.

Då avlöningen å den nya befattningen, vars innehavare erhöll benämningen postdirektör, uppgick till högst 8,000 kronor, uppfördes i enlighet härmed å postverkets övergångsstat från och med 1910 ett personligt lönetillägg för Hasselrot å 5,000 kronor. Då Hasselrot 1912 befordrades till byråchef med en avlöning av 9,000 kronor, nedsattes hans personliga lönetillägg å övergångsstaten till 4,000 kronor. När sedermera löneregleringen för kommunikationsverken år 1920 genomfördes och därvid högsta lönen för byråchef fastställdes till 11,940 kronor, blev

det personliga lönetillägget för Hasselrot, som övergick på den nya staten för postverket, enligt bestämmelserna för nämnda lönetillägg sänkt till 1,060 kronor.

I samband med fastställande år 1920 av särskilda grunder för dyrtidstillägg åt befattningshavare vid de då löner reglerade kommunikationsverken infördes en bestämmelse av innehåll, att, därest befattningshavares vid nämnda verk löneinkomst jämte dyrtidstillägg enligt för samma verk gällande grunder understeg vad som skulle utgjort befattningshavarens löneinkomst närmast före övergången till den nya lönestaten jämte dyrtidstillägg enligt bestämmelserna för oreglerade befattningar, han skulle äga åtnjuta gottgörelse härför i form av personligt dyrtidstillägg. I kraft av denna bestämmelse, vilken allt sedan dess varit gällande, har Hasselrot sedan den 1 juli 1920 å sina avlöningsförmåner om 13,000 kronor uppburit, förutom dyrtidstillägg i enlighet med de för kommunikationsverken fastställda grunder, såsom personligt dyrtidstillägg skillnaden mellan det dyrtidstillägg, som utgår enligt grunderna för icke definitivt löner reglerade verk, och dyrtidstillägget enligt grunderna för kommunikationsverken och andra definitivt löner reglerade verk; med andra ord, Hasselrots sammanlagda dyrtidstillägg har utgått efter grunderna för icke definitivt löner reglerade verk.

Enligt Kungl. Maj:ts proposition nr 2 till innevarande års riksdag med förslag till kungörelse med allmänna grunder för dyrtidstillägg åt befattningshavare i statens tjänst skola från och med den 1 juli 1923 de personliga dyrtidstilläggen bortfalla.

Med anledning härav har byråchefen Hasselrot i en till Kungl. Maj:t ställd, av generalpoststyrelsen med skrivelse den 23 januari 1923 överlämnad skrift hemställt, att åtgärd måtte vidtagas antingen för beredande åt honom av fortsatt personligt dyrtidstillägg eller, om detta av principiella skäl icke läte sig göra, för omreglering av bestämmelserna angående det honom tillerkända personliga lönetillägget. Till stöd härför har Hasselrot i huvudsak anført följande:

Framställning
av byråchefen
C. A. Hasselrot.

Hasselrot hade under de två sista kvartalen 1922 uppburit, för år räknat, i dyrtidstillägg 3,706 kronor 32 öre och i personligt dyrtidstillägg 2,379 kronor 12 öre eller tillhopa 6,085 kronor 44 öre. Under första kvartalet 1923 komme med då gällande grundtal dyrtidstillägg och personligt dyrtidstillägg för Hasselrot sammanlagt, för år räknat, att uppgå till 5,675 kronor 16 öre. Enligt förenämnda proposition nr 2 till 1923 års riksdag skulle vid en indexställning av 175 Hasselrot tillkommande dyrtidstillägg efter de föreslagna grunderna för definitivt löner reglerade verk för år utgöra 1,824 kronor, vilket skulle innebära en inkomstminskning för år räknat, i förhållande till fjärde kvartalet 1922 av 4,261 kronor 44 öre och i jämförelse med första kvartalet 1923 av 3,851 kronor 16 öre.

Hasselrots ordinarie avlöning hade nominellt varit densamma alltsedan 1910 eller 13,000 kronor. Med vid alla öknings- och byråchefslönen hade Hasselrot måst underkasta sig icke obetydliga avdrag för befordringsavgifter, utan att i verkligheten någon löneökning för honom inträtt. Dessutom hade avlöningsförmånerna för honom i viss mån försämrats därigenom att det personliga lönetillägget undan för undan nedgått. Då detta enligt gällande bestämmelser fått vid all ledighet oförminskat av honom behållas, hade följden av dettas minskning och den vanliga avlöningens förhöjning blivit, att vid ledigheter även för sjukdom allt mer och mer av avlöningen måste avstås.

Orsaken till att Hasselrot vid övergången från den ursprungliga postdirektörstjänsten icke fordrat högre avlöning än 13,000 kronor, ehuru de med nämnda tjänst förenade avlöningsförmånerna uppgått till mer än 15,000 kronor, vore till stor del, att Hasselrot ansett sig icke lämpligen böra ifrågasätta högre avlöning än den dåvarande högsta vid postverket samt att han då icke gärna kunnat tänka sig annat än att det begärda beloppet allt framgent skulle bliva tillräckligt. Penningevärdets fall under kristiden hade emellertid oerhört nedsatt värdet av den honom tillförsäkrade avlöningen, ett förhållande som dock dyrtidstillägget naturligen varit ägnat att i någon mån motverka. Att Hasselrot år 1920 ingått på den nya staten för postverket, oaktat därigenom dyrtidstillägget för honom blivit lägre, hade berott därpå, att han genom bestämmelserna om personligt dyrtidstillägg tillförsäkrats rätt till dyrtidstillägg enligt grunderna för icke definitivt löner reglerade verk. Det syntes därför icke förenat med vare sig billighet eller rättvisa att utan vidare behöva åtnöjas med dyrtidstillägg enligt grunderna för definitivt löner reglerade verk.

Generalpoststyrelsen.

För egen del anser generalpoststyrelsen med hänsyn till de omständigheter, varunder Hasselrots personliga lönetillägg tillkommit, att det vore med rättvisa och billighet förenligt, att åtgärder vidtoges i av honom angiven riktning.

Statskontoret.

Jämväl statskontoret, som den 31 januari 1923 avgivit infortrat utlåtande i ärendet, finner det skäligt, att Hasselrot bereddes någon ersättning för den inkomstminskning, han genom de personliga dyrtidstilläggens bortfallande komme att få vidkännas. Då Hasselrot, fränsett dyrtidstillägg, åtnjöte samma löneförmåner som år 1910 och därför också skäligen torde böra åtnjuta dyrtidstillägg efter de för oregrulerade verk gällande, förmånligare grunderna, syntes frågan lämpligen kunna ordnas så, att dyrtidstillägg å Hasselrot tillkommande avlöningsförmåner om tillhopa 13,000 kronor förklarades skola utgå efter de grunder, som skolat gälla, därest Hasselrot vore befattningshavare vid icke definitivt löner reglerat verk. Vid bifall härtill skulle Hasselrot under förutsättning av en levnadskostnadsindex av 175 erhålla högsta dyrtidstillägg vid sådant verk eller 2,886 kronor.

Departementschefen.

Med hänsyn till de särskilda omständigheter, varunder Hasselrots avlöning blivit fastställd, anser jag skäligt, att han i någon mån hålles

skadeslös för den minskning i inkomster, som för honom skulle bliva följden av ett bifall till Kungl. Maj:ts i förenämnda proposition nr 2 framställda förslag om de personliga dyrtidstilläggens borttagande. Beträffande sättet för beredande av ersättning åt Hasselrot i sådant hänseende ansluter jag mig till statskontorets förslag, enligt vilket dyrtidstillägg skulle till honom såsom hittills utgå, såsom om han vore befattningshavare vid icke definitivt löner reglerat verk, fastän naturligen efter de för sådana verk efter den 1 juli 1923 gällande nya grunder. Givetvis bör dyrtidstillägg enligt nu föreslagna grunder tillkomma Hasselrot endast så länge dyrtidstillägg till befattningshavare i statens tjänst över huvud utgå.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att — under förutsättning att Kungl. Maj:ts till innevarande års riksdag avlåtna proposition nr 2 med förslag till kungörelse med allmänna grunder för dyrtidstillägg åt befattningshavare i statens tjänst m. m., i vad förslaget avser borttagande av de personliga dyrtidstilläggen, vinner bifall — byråchefen i generalpoststyrelsen Carl Axel Hasselrot må, från och med den 1 juli 1923 och så länge dyrtidstillägg utgå till befattningshavare i statens tjänst, å honom tillkommande avlöningsförmåner om tillhoppa 13,000 kronor uppbära dyrtidstillägg enligt de grunder, som skolat gälla, därest han vore befattningshavare vid icke definitivt löner reglerat verk.

Till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan behagar Hans Maj:t Konungen lämna bifall samt förordnar, att proposition i ämnet av den lydelse, bilaga vid detta protokoll utvisar, skall avlätas till riksdagen.

Ur protokollet:

Fredric Hawerman.
